

කොළඹ කොටුව දුම්රිය ස්ථානය පිළිබඳ කාර්මික පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයනයක්

ඩබ්. පී. ඩී. සී ගුණවර්ධන¹

කොළඹ නගරයේ දැනට පවතින ඓතිහාසික ගොඩනැගිලි අතර කොළඹ කොටුව දුම්රිය ස්ථානයට හිමි වනු ලබන්නේ සුවිශේෂී වැදගත්කමකි. 1917 වර්ෂයේ නිර්මිත මෙම දුම්රිය ස්ථානය සඳහා ප්‍රධාන වසයෙන් ආභාසය කොටගන්නා ලද්දේ බ්‍රිතාන්‍යයේ මැන්චෙස්ටර් වික්ටෝරියා දුම්රිය ස්ථානයෙහි ආකෘතියයි. එයට අමතර ව දේශීය වසයෙන් පැවති යම් යම් වාස්තු විද්‍යාත්මක ලක්ෂණ ද, රෝමානු ගොතික් සම්ප්‍රදායේ ආභාසය ද මෙම දුම්රිය ස්ථානය තුළින් දිස් වේ. මෙම පර්යේෂණය තුළින් හඳුනාගත් කාර්මික පුරාවිද්‍යා අංගයන් අතර ලීස්ටර් රථය, පැරණි ජල ස්ථම්භය, මගී පාලම් හා පැරණි ප්‍රවේශ පත්‍ර කවුළුව වැදගත් වේ. මෙම කාර්මික උරුමයන්ගෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් නිෂ්පාදනය කොට ඇත්තේ එංගලන්තයේ වන අතර තාක්ෂණික විශේෂතා ගත් කල ලීස්ටර් රථය තුළින් මුල් කාලීන මෝටර් රථ තාක්ෂණයේ ලුහුඬු තාක්ෂණික අංගයන් ද, දුම්රිය ස්ථානය පිළිබඳ පොදුවේ සලකා බැලීමේ දී ගැල්වනයිස් කිරීම, විනව්වට්ටි ලෝහය භාවිතය, දේශීය වසයෙන් සපයා ගත හැකි ගම්මාළු, වරා වැනි ශක්තිමත් දැව භාවිතයත් හඳුනාගත හැකි ය. ලංකාවේ දුම්රිය ප්‍රවාහන ක්ෂේත්‍රයේ ඉතිහාසය පිළිබඳ ව මේ වන විට ප්‍රාමාණික පර්යේෂණයන් සිදු ව ඇතත් කාර්මික පුරාවිද්‍යා පදනමක් යටතේ එම පර්යේෂණවල තොරතුරු අන්තර්ගත නොවීම හේතුවෙන් එක් දුම්රිය ස්ථානයක් පිළිබඳ ව හෝ කාර්මික පුරාවිද්‍යා පදනමක් යටතේ තොරතුරු ගොනු කරලීම මෙම පර්යේෂණයේ වැදගත්කමයි. එසේ ම කොළඹ කොටුව දුම්රිය ස්ථානය තුළ මේ වන විටත් මූලික ස්වරූපය වෙනස් නොවී භාවිත වන හා භාවිත නොවන කාර්මික පුරාවිද්‍යා උරුමයන් හඳුනා ගනිමින් ඒවායේ උපයෝගීතාව කුමක් ද යන්න සොයා බැලීම පර්යේෂණ ගැටලුව වන අතර එම උරුමයන් පිළිබඳ ව විමර්ශනාත්මක ව හා ගවේෂණාත්මක ව කරුණු ඉදිරිපත් කරලීම මෙහි අරමුණ වේ. මෙම පර්යේෂණය සඳහා යොදා ගන්නා ලද්දේ පුරාවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනවල දී භාවිත කරනු ලබන ගවේෂණාත්මක ක්‍රමවේදයයි. මේ සඳහා දත්ත රැස්කර ගැනීමේ දී ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික මූලාශ්‍රයන් හා ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන දත්ත භාවිත කරන ලදී. රැස්කර ගන්නා ලද මෙම දත්තයන් විස්තරාත්මක ඡේද ක්‍රමය, ඡායාරූප හා දළ සටහන් භාවිතයෙන් ඉදිරිපත් කරනු ලැබී ය. මෙම පර්යේෂණය තුළින් එළඹිය හැකි නිගමණය නම් කොළඹ කොටුව දුම්රිය ස්ථානය ආශ්‍රිත ව පවතින කාර්මික පුරාවිද්‍යා උරුමයන්ගෙන් බහුතරයක් යාවත්කාලීන වෙමින් වර්තමානය වන විට ද අඛණ්ඩ ව භාවිතයේ පවතින බව ය.

ප්‍රමුඛ පද: කොළඹ කොටුව දුම්රිය ස්ථානය, කාර්මික පුරාවිද්‍යාව, කාර්මික පුරාවිද්‍යා උරුමයන්, ලීස්ටර් රථය, ජල ස්ථම්භය

¹ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය. denukacharith25@gmail.com